

[Christmas Møller.]

Medlem Hr. Hans Nielsen, og endelig Statsministeren, det daværende ærede Medlem Hr. Stauning. Nu er en Minister jo en befuldmægtiget, han er befuldmægtiget til at føre en Politik videre, og nu skal vi altså se, om Handelsministeren er en dygtig befuldmægtiget, saaledes at han kan opfylde det, der staar i Betænkningen, og som jeg gerne kort vil have Lov at citere — det staar Sp. 3067:

„Det er, som det fremgaar af Bestemmelsen om, at Aktierne vil være at afhænde, Ordningens Formaal, at Banken skal overgaa til at være en privat Bank med en af Statsmagten uafhængig Ledelse, men der har inden for Udvalget været afvigende Opfattelser med Hensyn til, hvor hurtigt Afhændelsen af Aktierne bør søges gennemført.“

Det er 8 Aar siden, og der kan ikke være den fjerneste Tvivl om, at der i 1928 gennem den Ordning, der blev skabt for Landmandsbanken, blev givet et Løfte, underskrevet, som jeg har nævnt det, om at ordne dette Forhold. Naar man nu skal ordne Nationalbankens Overgang fra privat Aktiebank til en af Staten afhængig Nationalbank, bliver derfor samtidig dermed at ordne det Spørgsmaal: at gøre den af Staten ejede Landmandsbank til den uafhængige Aktiebank, som denne Bank bør være.

Hvis man nu vil spørge, om Misbrug har fundet Sted derigennem, at Staten har ejet Banken, svarer jeg: Nej, ikke mig bekendt. Men man skal jo aldrig friste Folk, og man skal heller ikke friste Socialdemokrater til at faa for mange Banker. Karakteristisk for den Krise, vi har gennemlevet, er det, at bankmæssigt har der ikke været nogen Krise, bl. a. fordi der i sin Tid blev skrevet saa kolossalt af under Banksammenbruddene, begyndende i 1920—21 og kulminerende med Landmandsbankens Sammenbrud, hvorved der gennemførtes en enorm Sanering paa Bankomraadet. Tværtimod har det formet sig saaledes, at Bankerne har haft relativt tilfredsstillende Aar i en hel Del af den Periode, der for Dele af Erhvervslivet har været meget vanskelig. Men i det Øjeblik andre Spørgsmaal opstod, kunde det godt være, at Fristelsen kom, og efter min Mening skal man altid søge at skaane sine Medmennesker saa meget som muligt.

Derfor ønsker vi ogsaa Landmandsbankspørgsmaalet draget med ind i Forhandlingen, saaledes som jeg her har nævnt det, og saaledes som det ærede Medlem Hr.

Korsgaard og jeg de to tidligere Gange, denne Sag har været paa Tale, har krævet det, idet vi har krævet Spørgsmaalet løst i Overensstemmelse med den Betænkning, som jeg her har læst op af, og som den højtærede Statsminister og den højtærede Finansminister, de ærede Medlemmer Hr. Hans Nielsen og Hr. Hauge er direkte forpligtede til at opfylde; og jeg kan slet ikke tænke mig andet, end at den højtærede Handelsminister, som den gamle solide Fagforeningsmand han er, vil staa ved indgaaede Forpligtelser.

Hassing Jørgensen: Det var den enevældige Kongemagt, som i Aarene fra 1813 til 1818 med berettiget Selvkritik forberedte Oprettelsen af en privat Aktiebank til Overtagelse af den Opgave at grundlægge og bevare et fast Pengevæsen her i Landet. Det først fornødne var at skabe Tillid til dette Pengeinstitut, og det stod klart for Regeringen, at en saadan Tillid kunde ikke skabes paa noget andet Grundlag end Seddelbankens lovfæstede og ubetingede Uafhængighed af Statsmagten. Det var selvfølgelig en Illusion, der herved skabtes, en illusorisk Forestilling om, at det overhovedet skulde være muligt at beskytte Seddelbanken over for Statsmagten, ogsaa i det Tilfælde, at vitale Statsinteresser virkelig krævede en Indgriben. Men Illusionen blev gennemført saa fuldkomment, at selv Regeringen troede paa den, og Tilliden blev fra Aar til Aar mere fæstnet. I mere end 100 Aar var Landet i Stand til — og det er det afgørende, at det var Landet, som var i Stand dertil — at føre en saadan Politik, at det ingen Sinde blev paatrængende nødvendigt for Staten at prøve Kræfter med Seddelbanken.

Nationalbankens Balance og de udenlandske Valutakursers Højde viser fra Tid til anden, at Banken bevæger sig i Udkanten af det tilladelige, men det er udelukkende et stærkt oplomstrende Erhvervsliv og en stedse stigende Lefevod, der anstrenger dens Midler, medens Staten selv viser betydelig Resignation. Under Verdenskrigen kom der imidlertid et Tidspunkt, hvor Nationalbanken maatte give efter for et Tryk fra Regeringens og Erhvervslivets Side, nemlig da Kravet kom fra de krigsførende Magter om, at vi selv maatte deltage i Eksportens Finansiering ved Ydelse af store Låan til begge Sider. Det var erhvervsmæssige og politiske Neutralitets-hensyn, som gjorde sig gældende med uimodstaaelig Styrke, og dette i Forbindelse med den senere Finansiering af en overvældende